

CONSELL DE SALUT 28/11/2017**Districte de Ciutat Vella – Sala Ernest Lluch.****Pl. Bonsuccés, 3.****18:30h.**

Assistents: Eva Alfama (Consellera Dte. C. Vella); Sofia Ferré (C.S.B Dreta Litoral); Carme Borrell (Agència de Salut Pública de Barcelona); Anthony J. Laureta (KALIPI); Ferdinand Fernandez (KALIPI); Davide Malmusi (Dept. Salut Ajuntament de Barcelona); Delfí Cosialls Pueyo (Consorti Sanitari de Barcelona); Julia Barea (C's); Ma. José Chacón (PdeCAT); Marcela Güell (AVV Casc Antic); Imma Bernabeu (col·legi farmacèutics); Enric Mena (Taula Raval); Mireia Boixadera (ICS); Teresa Picazo (AVV Barri Gòtic); Francisco Blázquez (Alejop); Helia Cebrián Pujol (Equip Atenció Primària Gòtic); Ana Bengado Garcia (Equip Atenció Primària Casc Antic); Gemma Ricós Furió (Línia Pediàtrica Drassanes); Ingrid Pineda Pérez (Hospital del Mar – Parc Salut Mar); Laia Font (Agència de Salut Pública de Barcelona); Juli Camps Rodríguez (Delegat de Prevenció TGSS Drassanes), Lluís M. Sierra Barrios (Delegat de Prevenció TGSS Drassanes); Oriol Adserol (Districte Ciutat Vella).

S'excusen: Ma Antònia Vila Coll (Salut Comunitària EAP Gòtic- Barcelona), Carmen Fuertes (Tot Raval), Pilar Solanes (Directora Dept. Salut Ajuntament de Barcelona).

Desenvolupament de la Sessió:

Presideix la consellera Eva Alfama. En la seva intervenció inicial dóna la benvinguda als assistents i exposa el següent ordre del dia:

1. Informació general dels serveis sanitaris.
2. Actuacions realitzades i previstes en relació a l'atemptat del 17 d'agost.
3. Pla de qualitat de l'aire.
4. Precs i preguntes.

1. Informació general dels serveis sanitaris.

A càrrec de la Dra. Sofia Ferré (Consorti Sanitari de Barcelona).

Es menciona que hi ha un **pla d'equipaments de salut** corresponent al Districte de Ciutat Vella, pel que es procedeix a fer un repàs d'alguns dels equipaments que es contemplen.

La Sofia Ferré recorda que el **CUAP** nou va començar a funcionar el novembre de 2016, i que el passat juliol de 2017 es van obrir les **noves Urgències de l'Hospital del Mar**. Remarca la importància d'haver pogut comptar amb aquests dos equipaments el passat 17 d'agost, ja que van ser els dos serveis més importants d'atenció durant aquell dia.

Recorda també que el **CAS Baluart** va obrir a l'octubre i que a dia d'avui ens trobem amb dues fases d'aquest pla d'equipaments funcionant amb normalitat.

Entre les obres que estan en funcionament, la Sofia Ferré menciona que les obres de l'equipament ubicat al primer pis del carrer Sant Oleguer finalitzaran al març de 2018 i després s'haurà d'equipar. S'espera que al voltant de Setmana Santa o abans d'aquest estiu s'hi puguin traslladar equips de Drassanes de les **àrees d'Infeccions de Transmissió Sexual i Salut Internacional**. Llavors es podran iniciar les obres per traslladar els **serveis de Salut Mental** a Drassanes.

Per altra banda, un servei sanitari sense estructura física que s'ha posat en marxa fa poc és **l'hospitalització a domicili**. L'Hospital del Mar en tenia un, però el passat mes de novembre s'ha obert el que suposa una evolució creixent d'aquest servei. El Dr. Delfí Cosials, de l'Hospital del Mar, presenta aquest servei com un nou recurs assistencial, que donarà servei a Ciutat Vella i Sant Martí (àrea de referència de l'hospital). Destaca que el lema del servei, "enlloc com a casa" és significatiu. Presenta el servei d'aquest projecte multidisciplinari amb un document de diapositives que es pot trobar també adjuntat al web del Districte de Ciutat Vella com a complement a aquesta acta.

Remarca que l'hospitalització a domicili és un servei que es troba entre l'atenció domiciliària i l'atenció hospitalària, traslladant quasi tots els recursos de l'atenció hospitalària a domicili, i humanitzant així els serveis. Suposa un vincle entre el que fa el metge de família (atenció domiciliària) i el que es fa a l'hospital convencional. Cal tenir clar que l'ingrés és voluntari. Contempla igualment la cartera de serveis pròpies de l'hospital, incloent radiografies, TACs, etc. però en lloc d'estar a l'hospital i recollir-ho allà, es compta amb un servei d'ambulància que recull el/la pacient a casa. Així mateix, la valoració integral es realitzarà a casa.

Es quantifica que 18-22 persones podran ser ateses en aquest servei, depenent també de la complexitat i la dispersió geogràfica. Les persones han de ser malaltes estables, però si hi hagués urgències per la nit també poden trucar a professionals mèdics de guàrdia de l'hospital o metge/essa del CAP que fa domicilis a la nit. Per altra banda, el SEM també pot traslladar el/la pacient a l'hospital i en aquest cas s'atendria com si fos un pacient de planta que baixa a urgències. Es compta amb una persona interlocutora de cada dispositiu dels diferents circuits, i amb protocols conjunts semblants a l'hospitalització convencional.

S'obre un torn de preguntes. En primer lloc, es remarca la necessitat de suport familiar o acompanyant i com es pot afrontar la limitació que suposa que un/a familiar, marit o muller també siguin grans. Com es pot donar suport si els dos estan en situació de fragilitat? O si només es compta amb un/a familiar o cuidador/a amb temps limitat? Des de l'Hospital del Mar es manifesta el compromís de cercar recursos de prescripció social, atenent a la persona des de la vessant social i sanitària. Es planteja la possibilitat de comptar amb residències d'urgències que funcionin com a llit hospitalari una setmana o deu dies. Es destaca també que el suport social permetria que gent amb pocs recursos pogués ser incorporada a l'hospitalització a domicili.

En segon lloc, es transmet una queixa referent a les màquines de l'hospital, valorant que el preu de les aigües és elevat. La Sofia Ferré respon que ho farà arribar a l'Hospital del Mar, però cal tenir en compte que les empreses són les que estableixen els preus de les màquines de vending.

Des de l'Associació de Veïns i Veïnes del Gòtic es destaca que en l'actualitat hi ha gent vivint en condicions ínfimes. Si no hi ha una xarxa estructurada potser no serà possible que aquest servei d'hospitalització domiciliària funcioni al barri Gòtic. En Delfí Cosials remarca que aquest és un recurs més de l'hospital; si alguna persona no pot optar per aquest servei ingressarà a través de l'hospitalització convencional. Així mateix també es destaca que aquest servei suposarà la incorporació de més personal, tant metges/esses com infermers/es que atendran 20 llits a les cases.

La Sofia Ferré afegeix que això equival a que hi hagi 20 llits més a l'hospital, on ja no en caben més. No serveixen per a qualsevol perfil, però per un determinat perfil això pot assegurar tenir aquests majors recursos de llits. Valora que hi haurà més personal mèdic i d'infermeria per aquests 20 llits que per a una planta i que són dispositius complementaris, no substitueixen altres serveis ja existents. Per altra banda, destaca que és un servei voluntari, pot haver-hi gent que li faci por i que no vulgui optar per aquest servei. És un servei que ja està en marxa, actualment amb 12 llits oberts a domicili, i es preveu ampliar-lo progressivament per arribar fins a 20. El personal d'infermeria que s'ha incorporat és personal amb experiència, i altres agafen el seu lloc de feina previ. S'ha incorporat a dos metges/esses nous. Important tenir en compte que són places de treball noves, no s'ha deixat un altre lloc desprotegit.

Respecte a les llistes d'espera, la Sofia Ferré comenta que els especialistes que visiten a diferents ambulatoris, en el 60% dels casos estan a menys de 45 dies. Algun cas per sobre, però mai a més de 3 mesos d'espera per a la primera visita. Recorda que són dades que s'actualitzen cada mes.

2. Actuacions realitzades i previstes en relació a l'atemptat del 17 d'agost.

A càrrec de Delfí Cosialls i Sofia Ferré (Consorti Sanitari de Barcelona).

La Sofia dóna gràcies a totes les persones professionals que van actuar durant aquell dia, venint moltes de lluny i de vacances i omplint-se així l'hospital amb professionals predisposats a ajudar. Cal doncs reconèixer la tasca exercida per l'Hospital del Mar i el CUAP Peracamps i la col·laboració sorgida des de l'Atenció primària.

En Delfí Cosialls presenta les actuacions realitzades i previstes en relació a l'atemptat del 17 d'agost amb un document de diapositives que es pot trobar també adjuntat al web del Districte de Ciutat Vella com a complement a aquesta acta.

Remarca que hi va haver persones afectades física, psicològica i socialment. Totes les persones afectades psicològicament poden comptar també amb atenció. Cal tenir en compte que Barcelona tenia pla de resposta adaptat des del 8 desembre de 2016, que es va elaborar amb la participació de tots els hospitals, CUAPs, atenció primària, etc. i que aquest va ser el pla que es va activar en aquesta situació.

Algunes consideracions:

- Aquest fet ha suposat fer una revisió a la resposta professional que hi va haver, posant en marxa mecanismes que no s'havien previst en el seu moment.
- Es parla de persones afectades en lloc de víctimes. La designació de "víctima" té valoracions de tipus legal, econòmic, social i polític que suposa determinades limitacions. Els fets del 17 d'agost van mostrar que el ventall havia de ser molt més ampli respecte a persones que demanaven ajuda. S'inclou com a persones afectades a víctimes, familiars, persones amb vincle afectiu o personal, persones que veuen constantment les notícies, professionals que van intervenir amb simptomatologia posterior, etc.
- En 18 minuts el dispositiu estava en condicions de rebre persones malaltes, que van començar a arribar al minut 26. En el cas de l'Hospital del Mar, l'activació va ser en 20 minuts, van rebre la primera persona als 5 minuts de produir-se els fets.
- Quan hi ha una situació d'aquestes característiques, gran part de les persones a atendre apareixen després, a l'endemà, 4 dies després, etc. (amb caràcter espontani), ja que la situació no s'acaba després de recollir el dispositiu d'emergència i té continuïtat.
- Es va comptar amb un gran nombre de professionals mobilitzats/des i es van preparar més espais d'atenció d'urgències a l'Hospital del Mar.
- Hi havia capacitat per respondre encara més, es desconeixia quines eren les necessitats però hi va haver predisposició absoluta per part de els i les professionals.
- Es va produir un descens d'assistència d'altres pacients als hospitals. La ciutadania va tenir la sensació que aquell dia no havia d'anar a urgències. Van deixar de venir 284 persones als hospitals, i determinades situacions van esperar en lloc de sobrecarregar el dispositiu d'hospitals. A l'endemà aquest descens va ser encara més destacat.

- Els CUAPS també van rebre el suport del Col·legi Oficial de Psicologia per a l'atenció a les persones afectades.
- Cal esperar encara més per a descartar nous casos. Des del CSMA i el CSMIJ es va plantejar que la primera atenció psicològica s'havia de rebre en menys de 72 hores si estava associada a aquest incident.

Així mateix, es remarca la importància del treball exercit des del dispositiu comunitari de salut, que inclou atenció primària i salut mental ambulatoria. I cal que els equips d'atenció psicopedagògica s'incorporin a mecanismes de resposta de la ciutat.

S'està començant a posar en marxa la Xarxa de detectors de l'Ajuntament de Barcelona per a grups on potser es manifesten situacions que han de ser ateses. Aquesta xarxa compta amb una base de coneixement igual que la resta de professionals i amb el suport d'expertesa de la Unitat de Trauma de la UAB. S'ha format a professionals de diferents serveis socials, educatius i mèdics per tenir capacitat de resposta quasi automàtica en aquestes situacions. Es constituïran grups psicoeducatius, amb persones formades de diferents oficines i unitats de l'ajuntament, per a valorar possible suport assistencial psicològic.

En Davide Malmusi, del Dept. de Salut de l'Ajuntament, destaca que s'ha fet formació de detectors, incloent Serveis Socials Bàsics del Districte, professionals d'entitats i equipaments del Districte. També es contempla la detecció de possibles casos des dels àmbits de comerç i mercats, apropant-se a botigues i amb tríptics informatius. Es treballarà amb entitats d'immigrants per detectar i donar suport a possibles dobles afectacions (com a conseqüència directa de l'incident i posteriorment per la discriminació). Els casos que es detectin podrien anar cap a aquests grups, i els més importants a derivació assistencial.

L'Eva Alfama comenta que des del Districte s'ha aportat la visió de territori, a la feina exemplar de ciutat s'ha incorporat la mirada territorial per no deixar de banda a ningú. Si cal, s'ha de contemplar parlar-ho amb entitats per veure quins espais hi ha i si cal iniciar un plantejament més comunitari o de reflexió. Cal fer seguiment des del Districte, ja que només han passat tres mesos i cal seguir-ho treballant encara que pugui semblar que hem passat pàgina.. S'ha d'anar a buscar a la gent, i no esperar a que vinguin, perquè potser se'ns escapen determinades situacions. S'ha de treballar conjuntament en un pla de treball.

La Teresa Picazo consulta si és un dispositiu exclusivament per a casos d'atemptat. En Delfí Cosials respon que aquest dispositiu també s'aplicaria en altres casos, com un accident ferroviari, un esfondrament d'un edifici, etc. És per a qualsevol situació que generi moltes persones afectades i requereixi una gran actuació. Es va activar també a l'1 d'octubre.

Per altra banda, la Teresa comenta que l'afecta psicològicament veure tanta gent dormint al carrer. No és conseqüència d'un atemptat o una situació d'emergència, però la presència

constant de gent sense sostre també afecta. La Sofia Ferré respon que s'han duplicat recursos de salut mental de l'Equip de Salut Mental Sense Sostre (ESMESS). Remarca que un percentatge molt gran de persones que viuen al carrer són amb malaltia mental o addicció, i que no n'hi ha prou amb disposar d'un lloc on dormir perquè no volen. Cal tractament psiquiàtric o deshabitació de l'addicció. S'ha duplicat el volum d'aquesta intervenció, amb molts més professionals, però els resultats són lents; costa molt que vulguin fer aquest tractament. L'Eva Alfama recorda que dins el Pla de Salut Mental es contemplen actuacions dirigides a persones sense llar.

3. Pla de qualitat de l'aire.

A càrrec de Laia Font, del Servei de Qualitat i Intervenció Ambiental de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB).

Presenta el Pla de qualitat de l'aire amb un document de diapositives sobre la contaminació atmosfèrica a Barcelona, els seus efectes sobre la salut i mesures de control. Aquest document es pot trobar també adjuntat al web del Districte de Ciutat Vella com a complement a aquesta acta.

Algunes consideracions:

- Cal entendre la situació de contaminació atmosfèrica com un problema de salut a la ciutat. Els nivells de contaminació estan permanentment per sobre de nivells recomanats per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i suposen un gran impacte poblacional.
- És un factor modificable, amb mesures col·lectives s'aconseguiria un impacte positiu en la salut de la població.
- Els recursos econòmics que s'inverteixen en prevenció són menys que els que es necessitarien per tractar a la gent afectada.
- La font principal de contaminació a Barcelona és el trànsit.
- Pel que fa als efectes per a la salut, les partícules en suspensió (PM) poden passar a la sang i distribuir-se per tot el cos, arribant al cervell o als fetus. S'incrementa el risc de desenvolupar malalties en persones sanes a llarg termini. El 80% de la pèrdua de salut per malalties cardiovasculars es deu a la contaminació atmosfèrica.
- A Barcelona tenim pocs pics de contaminació i aquests són baixos. Però els nivells anuals són sistemàticament massa alts, arriben a afectar pràcticament tota la ciutat. Aquesta contaminació constant suposa un impacte molt més gran que no pas els pics de contaminació puntuals. La OMS recomana nivells que no caldria superar, cal controlar els nivells anuals per evitar efectes a llarg termini.
- Calen mesures contra la contaminació atmosfèrica per reduir els pics i la mitjana anual. La principal mesura que cal abordar és la reducció del trànsit i que el que quedi sigui menys contaminant possible. Cal un canvi de model de ciutat. Pensem que cal reduir

trànsit, disminuir elements contaminants, el soroll, els accidents de trànsit. També caldria alliberar espai públic per a àrees verdes, carrils bici i voreres més amples, fets que comportarien més desplaçament actiu, i per tant més salut.

La Zona de Baixes Emissions (ZBE) inclou tota la ciutat de Barcelona i municipis del voltant, i suposa la restricció progressiva del trànsit. Comença a partir de l'1 de desembre, i suposarà restringir l'accés als vehicles més contaminants (els més antics, especialment dièsel), de dilluns a divendres de 7 a 20h. A partir de l'any 2020, passarà a ser permanent. Afectarà al 15% dels vehicles que circulen a Barcelona, sense afectar els vehicles per a persones amb mobilitat reduïda, ambulàncies, etc. En episodis de contaminació s'activaran mesures extremes de transport públic, es restringiran activitats municipals (obres, neteja, jardineria), es restringirà el trànsit i s'informarà a la ciutadania. En cas d'episodi, es recomana també que les persones susceptibles de patir la contaminació redueixin l'exercici intens en salut.

La Teresa Picazo pregunta pel port com a focus contaminant. Es respon que a causa dels vents l'impacte del port és poc determinant. A banda, també cal tenir en compte les competències, s'està intentant treballar amb la Direcció de Ports per a no augmentar l'impacte. També cal treballar per a que facin connexions endollant-se a electricitat i no cremar gasoil. Hi ha la visió que sembla que l'Ajuntament sigui molt flexible amb la contaminació dels ports, quan en realitat no és competència seva. Es comenta que hi ha punts de mesura de la contaminació al Port que no funcionaven. Cal que es doti de recursos necessaris per posar més dispositius als límits de Ciutat Vella i fer un major control, instant a l'Ajuntament a establir més punts. En Davide Malmusi diu que també es poden portar més unitats mòbils. Cal seguir-ho monitoritzant, tot i que potser la ciutadania no ho sap. Cal disposar d'una valoració anual més continuada. L'Eva Alfama reconeix que encara hi ha marge per a rebaixar allà on tenim competències.

Es comenta que al Carrer Robadors hi ha un local que treu pudor, en el número 31. Pel que fa a les dioxines, s'està treballant sobre aquest tema, però requereix temps. Es planteja també una subvenció del gas per a ampliar al vehicle públic i privat.

La Laia Font comenta que entén la preocupació del port i que es pot generar malestar si la gent no sap si és competència o no de l'Ajuntament. La ciutadania té dades clares que remarquen que la font contaminant són els vehicles privats, com a principal punt, i això cal millorar-ho. Es farà control efectiu, mitjançant càmeres que llegiran la matrícula i ho relacionaran amb un registre. Les càmeres de moment no funcionen, ja que al ser de moment per episodis es faran controls per part de la Guàrdia Urbana. Quan sigui permanent tindrà un impacte més notori.

4. Precs i preguntes.

Representants dels treballadors de la oficina de la Tresoreria General de la Seguretat Social ubicada a Arc del Teatre fan saber la seva preocupació en referència als efectes per a la salut relacionats amb els camps electromagnètics que deriven d'una instal·lació de telefonia mòbil propera.

El Ministeri d'indústria reflecteix que hi ha diverses antenes que contaminen a menys de 15 metres de distància. Es compta amb la localització i informació de tres antenes, on estan ubicades i el nivell d'emissió corresponent. Demanen veure com es pot treballar aquest tema, i com tractar-ho a nivell social perquè ens afecta a tothom. Com es poden reduir emissions, o allunyar-les dels habitatges.

Exigiran que es prenguin mesures de protecció, però es vol evitar principalment el risc. Manifesten que els nivells de radiació que superen el líndar suposen que passen a ser permeables, generant efectes diversos sobre la salut, entre els quals hi ha l'alzheimer.

Caldria plantejar-se, per exemple, que passa amb el wifi públic? Eliminem contaminació per una banda, i entra radiació per altres bandes a les cases. Caldria conèixer quin és el nivell de contaminació de radiofreqüències a la ciutat, ja que tindrem molts problemes en el futur.

Passaran informació per analitzar-ho, per tal que des del Districte es conegui la situació concreta i quines mesures s'han pres.

Des del CAP Drassanes comenten que també els preocupa tenir-ho mesurat, ja que estan al costat.

L'Eva comenta que el principal problema són les antenes comercials. Hi ha debat, però no és un tema nou. Està registrat pel Ministeri d'Indústria. Es consultarà la situació concreta, com es regula, etc.

Es tanca la sessió a les 20:30h.